

Bélaához, Kuncz Aladárhoz, Heltai Jenőhöz és Ady Endréhez.

Édesapja, Benedek Elek, az első világháború után visszaköltözött Erdélybe, kisbaconi házába. Ezzel összefüggésben részletesen beszámol az akkor szerveződő erdélyi magyar irodalomról, amelynek mentora és egyik szervezője a húszas évek elején Benedek Elek volt. Körülötte csoportosulnak a fiatal magyar erdélyi írók: Nyíró József, Szentimrei Jenő, Tamási Áron, Tompa László stb. Talán ebből a fejezetből merítheti a legtöbbet az irodalomkutató.

A napló érdekes áttekintést nyújt Benedek Marcell páratlanul termékeny műfordítói tevékenységéről, emellett ismerteti saját irodalmi művei és szindarabjai keletkezésének körülményeit. Ír a húszas években általa szerkesztett irodalmi lexikon elkészítésének nehézségeiről. Betekintést nyújt két jelentős könyvkiadó (Dante, Singer és Wolfner) belső életébe. Külön fejezetekben emlékezik meg kolozsvári, majd budapesti egyetemi tanári éveiről és a szabadkőműveseknél betöltött szerepéről.

Benedek Marcell, annak ellenére, hogy műve aránylag kevés forrásértékű újdonságot tartalmaz, mégis a sok évtizedet felölelő napló közzétételével, irodalmi visszaemlékezéseinek az ismertetésével, Benedek Elek és saját tevékenységének színes bemutatásával, érdekes olvasmánya lehet az irodalomszerető olvasónak és a szakembernek egyaránt.

Batári Gyula

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája. 1842—1963. Összeállította: Fülöp Attila. Miskolc, 1964. II. Rákóczi Ferenc könyvtár. 231. l. 1 térk. mell. (Könyvtári Füzetek, 1.)

Magyei sajtóbibliográfiánk száma ismét gyarapodott eggyel: öt dunántúli megye után elkészült a mai Borsod-Abaúj-Zemplén megye hírlap- és folyóiratanyagát tartalmazó bibliográfia is. E feldolgozás részben beleilleszkedik a korábbi, megyei periodika-bibliográfiák sorába, részben azonban, az eddigi keretek kiterjesztésével, a kutatók pontosabb tájékoztatása végett, új módszereket is alkalmazott.

Az összeállítás ugyanis, a hagyományos sajtóbibliográfiai rovatokon kívül, az egyes lapok leírása után, rövid megjegyzéseket, annotációkat is tartalmaz. Ezekben tömör jellemzést kapunk az illető újság, vagy folyóirat jellegére, irányzatára és esetleg történetére nézve. A kötet bevezetője szerint ezáltal a bibliográfia túllépett saját határain a sajtótörténet irányába, és „mentségül” arra hivatkozik, hogy ezáltal a száraz bibliográfia „élet-szerűbbé”, és „történeti hangulatot keltőbbé” változott.

Semmi szükség nincsen azonban e mentegődzésre, hiszen a kötet egyik *legnagyobb érdeme éppen e módszerbeli újítás volt.* Még csak műfaji határsértés sem történt, csupán csak első kísérlet nálunk az időszaki sajtó annotált, részben kritikai feldolgozására. A kezdeményezés nem csak azért dicsérendő, mert az összeállítás ezáltal élénkebbé és történeti hangulatot keltőbbé vált, hanem elsősorban azért, mert ezáltal a helytörténeti kutatók munkájához még több segítséget és tájékoztatást adott. De emellett ésszerű is volt, hogy a szerkesztő azt a hatalmas, sok időt és fáradságot követelő munkát, amelyre az egyes lapok címfelvételi adatai változásainak regisztrálásához szüksége volt, ily célból is kamatoztatta. Az időszaki sajtó bibliográfiai feldolgozása ugyanis eleve megkívánja a periodikák egész anyagának alapos átnézését. E munka során pedig könnyen felgyűjt-hetőek voltak azok az adatok, amelyek alapján egy-egy újság, vagy folyóirat irányát, sőt életrajzát is röviden jellemezni lehetett. Mint minden kritikai bibliográfia esetében, ezúttal is természetesen nagyot nőtt az összeállító felelőssége is, hiszen megállapításai, különösen azok számára, akik nem juthatnak hozzá az eredeti lapokhoz, iránymutatóak lesznek. Tekintettel arra, hogy e lapok legnagyobb többsége sajtótörténetileg még feldolgozatlan, ilyen szempontból Fülöp Attila munkája valóban sajtótörténeti jelentőségű is.

Az egész kötet, amely a mai Borsod-Abaúj-Zemplén megye 420 hírlapját és folyóiratát dolgozta fel, és tartalmazza még a hagyományos fejezeteket: rövidítésjegyzéket, különböző mutatókat, szakirodalmi összeállítást is, egészében véve újabb, értékes eszköze a helytörténeti, de más, a megye hírlap- és folyóiratirodalmával valamilyen kapcsolatban levő kutatásoknak.

Kókay György